

Web akadálymentességi kisokos 2. részének teljes szövegű átirata

A nyitóképen a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség (KIFÜ) neve és logója, valamint a „Web akadálymentességi kisokos – 2. rész: Miben tér el a web a többi médiumtól?” főcím, és az „Előadó: Szántai Károly, web akadálymentességi szakértő” szöveg látható. A videó alatt végig az előadó hangja hallható.

A következő képen az „Önálló médium” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin a web szó van kirakva billentyűkből.

Előadó: Bármilyen furcsán is hangzik, ahhoz, hogy megértsük a web akadálymentesség lényegét, előbb magát a webet kell megértenünk, mint médiumot. Tisztáznunk kell, hogy web egyáltalán nem az, aminek elsőre látszik, vagy aminek sokan látják. És itt a „látszik” szót nem csak átvitt értelemben használjuk, hiszen a web már attól is különleges, hogy nem kizárólag egy vizuális médium. A web az emberiség első olyan médiuma, ami alapjaitól fogva szinte végtelen rugalmasságot biztosít a tartalmának hozzáférhetőségében. Ezt az állítást akkor tudjuk igazán alátámasztani, ha összehasonlítjuk néhány egyéb médiummal.

A következő képen „A nyomtatott médiumok kötöttségei” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin könyvlapok vannak.

Előadó: Vegyük például a kézzel írott, illetve a hagyományos nyomtatással készült anyagokat. Ez a médium 100%-ban a vizualitásra épül, ami elég sok kötöttséget eredményez.

A következő képen „A nyomtatott médiumok kötöttségei” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy kislány olvas, és mellette egy idős hölgy áll.

Előadó: Egy ember számára a papír alapú dokumentumok, így például a könyvek, újságok, levelek, szórólapok, prospektusok tartalma első lépésben csak akkor hozzáférhető, ha az illető látja, ami a papírra került. Ha egyáltalán nem lát, akkor a szövegeket sem tudja elolvasni, és persze az anyagban található képi tartalmakat sem képes észlelni.

A következő képen „A nyomtatott médiumok kötöttségei” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy g betű rajzolata van.

Előadó: Komoly kötöttséget jelent az is, hogy a papíron lévő tartalom megjelenése véglegesen rögzített. Egyrészt eleve adott a papír mérete. Másrészt mindenki csak ugyanolyan betűtípussal, ugyanolyan betűmérettel, ugyanolyan betűszínnel, ugyanolyan tördeléssel láthatja az anyagot. Márpedig egyéneként teljesen eltér, hogy kinek melyik megjelenési forma a könnyen és kényelmesen olvasható.

A következő képen „A nyomtatott médiumok kötöttségei” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin kínai szövegű könyvek vannak.

Előadó: Ugyanakkor azt sem mondhatjuk, hogy a látás, illetve az olvasható megjelenés már biztosan garantálja a nyomtatott anyag tartalmának hozzáférhetőségét. Az olvasáshoz ugyanis nyelvi megértésre is szükség van. Ha például az illető nem tud azon a nyelven, amin a tartalom készült, akkor nem fogja megérteni azt. Vagyis kötöttség az is, hogy az anyag nyelve és nyelvezete a kinyomtatás után már nem változtatható meg.

A következő képen „A weben nincs megjelenési kötöttség” szöveg olvasható.

Előadó: Mindezekkel szemben a weben a szöveges tartalmat nyersen, vagyis megjelenési kötöttségektől függetlenül tudjuk tárolni. Ez a hozzáférhetőség szempontjából már önmagában egy hatalmas rugalmasságot jelent.

A következő képen a „Látható. Hallható. Tapintható” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy fejhallgatót viselő férfi ül a számítógép előtt.

Előadó: A nyers szöveg ugyanis vizuálisan kiírható, hallható beszéddé alakítható, sőt a Braille-írást támogató eszközökön tapinthatóvá is tehető. Ma már az sem okoz

problémát, hogy a szöveg egy fordítószoftver segítségével más nyelven, vagy egyszerűsített fogalmazással is elérhető legyen.

A következő képen „Az egyéntől függ” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy fülhallgatót viselő férfi ül egy tömegközlekedési eszközön.

Előadó: Alapvetően az egyéntől függ, hogy neki az adott szituációban, és a képességeitől függően éppen melyik megjelenési mód a legmegfelelőbb. Lehet, hogy valaki azért hallgatja meg felolvasva egy honlap tartalmát, mert látássérült. Másvalaki azért, mert éppen az autójában ül, és vezetés közben balesetveszélyes lenne a képernyőt néznie. De olyan is akadhat, aki főzés közben egy okoshangszórón kéri le a receptet.

A következő képen a „Nincs fix vizuális megjelenés” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy táblagépet használ valaki.

Előadó: A web rugalmassága nem csak az említett megjelenési módokban, de a különböző megjelenési stílusokban is tetten érhető. A web vizuális megjelenésekor nem beszélhetünk fix méretekről vagy felbontásról. Nem lehet, és nem is szabad előre meghatározni, hogy a tartalom milyen méretű, milyen felbontású, vagy milyen színvilágú kijelzőn fog majd megjelenni. Az emberek az okosórájuk, az autójuk, a mobiltelefonjuk, a táblagépük, a monokróm e-könyv olvasójuk, az asztali gépük, vagy a nagyképernyős televíziójuk kijelzőjén is láthatják a webes tartalmat. És természetesen azt is beállíthatják, hogy ezeken az eszközökön milyen vizuális megjelenést tartanak esztétikusnak, illetve olvashatónak.

A következő képen a „Nincs fix hallható megjelenés” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy okoshangszóró van.

Előadó: Hasonlóan rugalmas a web hallható megjelenési stílusa is. A különböző képernyőolvasó szoftverekben, az okoshangszórókban, az autók fedélzeti rendszerében általában mindenki maga állíthatja be, hogy női, férfi vagy esetleg robothangon, gyors vagy lassú beszédtempóval, tömören vagy bőbeszédűen szeretné hallani a felolvasott tartalmat.

A következő képen az „Audiovizuális tartalmak” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy fényképezőgép objektívje, egy hangszóró, és egy számítógép van.

Előadó: A weben persze nem csak szöveges tartalmak, hanem képek, videók és hanganyagok is vannak. Ezek online hozzáférhetősége is némileg más lehet, mint a hagyományos, offline médiumok esetén.

A következő képen „A rádió kötöttségei” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy rádiót hallgat valaki.

Előadó: Nézzük mondjuk a hagyományos rádiót. Ez a médium 100%-ban auditív médium, ami rögtön azt a kötöttséget jelenti, hogy ha valaki siket, vagy például olyan zajos helyen tartózkodik, ahol nem hallja a rádiókészülékét, akkor a hangban közvetített tartalom biztosan nem jut el hozzá.

A következő képen az „Audiovizuális tartalmak alternatívái” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy beszélgetés hanganyagát és szöveges átiratát tartalmazó weboldal van.

Előadó: Szemben a webbel, ahol a hanganyaggal párhuzamosan annak szöveges átirata is publikálható, közvetíthető. Ismételten a felhasználótól függ, hogy meghallgatja, vagy elolvassa a hanganyag tartalmát. Ahogy azt már megbeszéltük, az átirat, mint szöveges tartalom tetszőleges módon, tetszőleges nyelven, tetszőleges megjelenési stílusban, mindenki számára hozzáférhető. Hasonló elvet követve a képek és a videók alternatív hozzáférési módjai is biztosíthatók.

A következő képen a „Gyors és egyszerű használat” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy férfi az okostelefonját használja.

Előadó: Egyre gyorsuló világunkban a médiahasználati szokások is jelentősen megváltoztak. A hagyományos médiumoknak általában megvan a saját, fix használati helyük. A mobil eszközök elterjedése, illetve a gyors információszerzés igénye azonban megköveteli, hogy a web minél egyszerűbben, áttekinthetőbben, rugalmasabban legyen használható akár extrém szituációkban is.

A következő képen „A web rugalmas és megjelenésfüggetlen médium” szöveg olvasható.

Előadó: Összegezve, tehát a web egy önálló, a klasszikus médiumok jellegzetességeit ötvöző, végtelenül rugalmas, és számtalan megjelenési lehetőséget biztosító médium, ami nem mellesleg interaktív is.

A következő képen „A web nem egy elektronikus nyomdatermék!” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy laptop és néhány prospektus van.

Előadó: Mégis sokan sajnós a mai napig is pusztán egy képernyőn megjelenő, nagyon kötött formátumú, egyfajta elektronikus nyomdatermékként tekintenek a weboldalakra, és úgy gondolják, hogy ezeknél kizárólag a vizuális látvány a mérvadó. Persze ez a megközelítés – még ha téves is – némileg érthető, hiszen a többség számára valóban vizuálisan jelennek meg a webes tartalmak.

A következő képen „A webet nem csak látni lehet” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy kikapcsolt képernyőjű laptop van.

Előadó: De ezzel párhuzamosan sok ember számára a web egy meghallgatható, vagy akár tapintással olvasható tartalomforrást is jelent. Sőt vannak olyanok, akiknek kizárólag ezt jelenti. Ha ezzel a rugalmas, és megjelenésfüggetlen szemlélettel tekintünk a webre, akkor azt is megértjük majd, hogy a web akadálymentesség nem a weboldal látványának átváriálását jelenti.

A videó záróképén a KIFÜ logója, és „A magyarországi digitalizáció szolgálatában” jelmondata látható.